

ת"פ 24643/09 - מדינת ישראל ע"י נגד מיכאל גולדברג - בעצמו ע"י,נטליה קמינסקי - בעצמה ע"י

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כב' השופט יובל ליבדרו

ת"פ 24643-09-213 07 מרץ
2022

מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד רות מרום

המאשימה:

נגד

הנאשמים:

1. מיכאל גולדברג - בעצמו ע"י ב"כ עו"ד שרון גילי

ודורית דגן

2. נטליה קמינסקי - בעצמה ע"י ב"כ עו"ד יחיאל למאש

גזר דין

מבוא

1. נאשמים 1 ו-2 (להלן: "הנאשמים") הורשעו על-פי הודאתם, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן המייחס לנאשם 1 עבירות רבות של לקיחת שוחד, עבירות לפי סעיף 290 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") ולנאשמת 2 עבירות רבות של תיווך בשוחד, עבירות לפי סעיף 295(א) לחוק העונשין.

2. במסגרת ההסדר הגיעו הצדדים להסכמה עונשית חלקית לפיה המאשימה תעתור לעונש של 11 חודשי מאסר ביחס לשני הנאשמים בעוד שההגנה תוכל לטעון באופן חופשי ביחס לרכיב זה של העונש.

בנוסף, הוסכם כי הצדדים יעתרו במשותף לעונש של מאסר על תנאי וקנס בסך ₪ 15,000 או 10 חודשי מאסר תמורתו.

עוד הוסכם, כי בעניינם של הנאשמים יתקבלו תסקירים לעונש מטעם שירות מבחן כשהמאשימה לא תהיה מחויבת להמלצות שירות המבחן.

כתב האישום

3. מכתב האישום עולה כי חוק הביטוח לאומי, התשנ"ה - 1995 קובע תנאים המקנים זכאות של מובטל לקבלת דמי אבטלה, כשבין יתר התנאים נקבעת זכאותו של מובטל לדמי אבטלה במידה שהינו מוכן ומסוגל לעבודה במקצועו, או בכל עבודה אחרת המתאימה לו ולשכת שירות התעסוקה לא הציעה לו עבודה מתאימה כאמור.

עוד עולה, כי על מובטל המבקש לקבל דמי אבטלה להגיש תביעה למוסד לביטוח לאומי בצירוף תלושי שכר לצורך הוכחת זכאותו לקבלת דמי אבטלה, וזאת בהתאם לכושר השתכרותו בתקופה בה היה מועסק. בד בבד עם הגשת התביעה כמפורט לעיל, על המובטל להתייצב לשכת שירות התעסוקה באזור מגוריו, וזאת לשם

פתיחת תיק וניתובו לפקיד השמה וייעוץ בלשכת התעסוקה.

פקיד השמה וייעוץ אמון על הטיפול בדורש העבודה ועורך עמו ראיון ראשוני לצורך איסוף נתונים על אודות דורש העבודה והכשרתו, זאת לצורך תיווך בין דורש העבודה לבין מעסיק פוטנציאלי והתאמת עבודה ההולמת את כישוריו והכשרתו של דורש העבודה. במידה שלא עלה בידי פקיד השמה והייעוץ להציע לדורש העבודה עבודה מתאימה, יהא דורש העבודה זכאי לקבלת דמי אבטלה כמפורט בחוק, בכפוף להתייצבותו ביום התייצבות קבוע אשר ייקבע לו על-ידי פקיד השמה.

ביום ההתייצבות הקבוע, נערך לדורש העבודה זיהוי באמצעות הנחת אצבעו במכשיר הביומטרי "ההתייצבומט" (להלן: "ההתייצבומט") אשר מזהה את דורש העבודה על-פי טביעת אצבעו, וזאת לשם חסכון בזמן ההמתנה בתור לפקיד השמה אשר יבצע זיהוי.

במעמד ההתייצבות הנ"ל, ינפיק המכשיר פתק אשר ינחה את דורש העבודה לגשת לפקיד השמה לצורך הפנייתו לעבודה מתאימה, או לכל צורך אחר, או פתק אשר ינחה את דורש העבודה ללכת הביתה, באין עבודה מתאימה, וזאת עד למועד ההתייצבות הבא.

מכתב האישום עולה עוד, כי נאשם 1 הינו עובד ציבור המועסק בלשכת התעסוקה מאז שנת 1997 ומשמש בתפקיד פקיד השמה וייעוץ בסניף אשדוד מאז שנת 2006.

במסגרת תפקידו עורך נאשם 1 רישום ראשוני ופתיחת תיק לדורשי העבודה אשר מגיעים לראשונה לקבלת טיפול בלשכת התעסוקה, עורך להם ראיון ראשוני הנוגע לכישוריהם ולהשכלתם ומעדכן אותם בדבר יום ההתייצבות אשר נקבע להם בלשכת התעסוקה.

בחלק מהמקרים מנתב נאשם 1 את ענינם של דורשי העבודה לטיפול קבוע של אחד מפקידי ההשמה והייעוץ המועסקים בסניף אשדוד (להלן: "הפקיד המטפל") ובחלק מן המקרים ממשיך טיפול בדורשי העבודה בימי ההתייצבות כפקיד מטפל אשר תפקידו בין היתר להפנות את דורשי העבודה לעבודה מתאימה במידה שנמצאה כזו.

בין הנאשמים קיימת היכרות קודמת וקשר חברי.

בסמוך לחודש ינואר 2020 במועד שאינו ידוע במדויק קשרו הנאשמים קשר לבצע פשע (להלן: "הקשר") לקבל כספים ומתנות, כאשר במסגרת הקשר תתווך נאשמת 2 לשוחד בין נאשם 1 לבין דורשי העבודה. לבקשת נאשמת 2 ובתמורה לשוחד שיקבל נאשם 1, נאשם 1 יגרום לכך שלא תוצע לדורשי העבודה עבודה מתאימה במהלך תקופת זכאותם לדמי אבטלה באופן אשר לפיו דורשי העבודה יהיו זכאים בשל כך לדמי אבטלה שלא כדין.

במסגרת הקשר תכננו הנאשמים כי נאשמת 2 תעביר את פרטיהם של דורשי עבודה אשר יפנו אליה לסיוע לנאשם 1 אשר מתוקף תפקידו הינו בעל גישה למערכת הממוחשבת בלשכת התעסוקה (להלן: "המערכת

הממוחשבת").

כן תכננו כי נאשם 1 יזין במערכת הממוחשבת נתונים כוזבים בדבר התייצבות דורשי העבודה אצל פקיד מטפל במקרים בהם דורשי העבודה יגיעו ללשכת התעסוקה במועד ההתייצבות יזדהו במכשיר ה"התייצבומט" אולם כלל לא יתייצבו בדלפק הפקיד המטפל כפי שיתבקשו בפתק אלא יעזבו את המקום וזאת על מנת להימנע מהפנייתם על-ידי הפקיד המטפל לעבודה מתאימה.

כן תכננו הנאשמים כי נאשם 1 יזין במערכת הממוחשבת נתונים כוזבים בדבר אי התאמת דורש עבודה מסוים למעסיק פוטנציאלי גם במקרים בהם התייצב דורש העבודה בדלפק הפקיד המטפל כפי שהתבקש בפתק והופנה על-ידו לראיון עבודה אצל מעסיק פוטנציאלי וזאת על מנת להימנע מקבלתו של דורש העבודה לעבודה מתאימה.

במסגרת הקשר הנ"ל ולשם קידומו ביצעו הנאשמים פעולות שונות כפי שיפורט להלן:

א. בחלק מהמקרים הציעה נאשמת 2 לדורשי העבודה אשר פנו אליה כי תפעל לכך שלא יישלחו לכל עבודה מתאימה בתקופת זכאותם לדמי אבטלה (להלן: "תקופת הזכאות") בכך שתדאג כי לא תימצא עבורם עבודה מתאימה וזאת בתמורה לסך של 500 ₪ בעבור כל חודש מתקופת הזכאות.

נאשמת 2 הנחתה את דורשי העבודה שאם ברצונם שלא להשלח לעבודה מתאימה בתקופת זכאותם עליהם להגיע ביום ההתייצבות אשר נקבע להם בלשכת התעסוקה, להניח את אצבעו במכשיר ה"התייצבומט", לקחת בידיהם את הפתק המונפק ממנו ולסור חזרה לביתם גם במידה שההנחיה על גבי הפתק מורה להם להגיע לדלפק הפקיד המטפל.

בטרם השלכתם את הפתק הונחו דורשי העבודה על-ידי נאשמת 2 לצלם לה באמצעות אפליקציית ה"ווטסאפ" את הפתק באופן שפרטיהם יופיעו בו בבירור. את הפתק הנ"ל העבירה נאשמת 2 לנאשם 1. בהמשך איתר נאשם 1 את פרטיהם של דורשי העבודה במערכת הממוחשבת וערך בה רישומים כוזבים בכך שסימן במערכת הממוחשבת הנ"ל כי דורשי העבודה הגיעו ללשכת התעסוקה והתייצבו בפני פקיד מטפל זאת למרות שידע כי דורשי העבודה כלל לא התייצבו בפני פקיד מטפל וכל זאת בתמורה לסך של 500 ₪ בעבור כל חודש מתקופה הזכאות.

ב. בחלק מהמקרים הנחתה נאשמת 2 את דורשי העבודה לפנות לפקיד המטפל במידה שנאשם 1 נעדר מעבודתו באותו היום או מכל סיבה אחרת אשר לא איפשרה לה להעביר לו את פרטיהם במעמד ההתייצבות.

עוד הסבירה נאשמת 2 לדורשי העבודה כי במקרה בו יופנו לעבודה מתאימה תטפל בכך באופן אשר בו לא יצטרכו להגיע לראיון עבודה וזאת בתמורה לסך של 500 ₪ בעבור כל חודש מתקופת הזכאות.

במקרים בהם הופנו דורשי העבודה לראיון עבודה על-ידי פקיד מטפל אחר, סימן נאשם 1 במערכת הממוחשבת כי דורשי העבודה אינם מתאימים לעבודה אשר אליה הופנו על-ידי הפקיד המטפל וזאת על מנת להימנע מקבלתם של דורשי העבודה לעבודה מתאימה וכל זאת בתמורה לסך של 500 ₪ בעבור כל חודש מתקופת הזכאות.

בחלק קטן מהמקרים פעלו הנאשמים באופן המתואר לעיל אף מבלי לקבל תמורה.

עקב הרישומים הכוזבים הנ"ל קיבלו דורשי העבודה קצבאות להן לא היו זכאים אלמלא הרישומים הכוזבים הללו.

עקב הרישומים הכוזבים הנ"ל נתקבלו מדורשי העבודה כספים ומתנות בכוונה שנאשם 1 ייקח שוחד מדורשי העבודה באמצעות ביצוע פעולות הקשורות בתפקידו וזאת בתיווכה של הנאשמת 2

סכומי כסף בשקלים ומתנות אותם קיבלו הנאשמים במסגרת הקשר.

להלן פירוט הסכומים והמתנות אשר קיבלה הנאשמת 2 במסגרת הקשר ואשר את חלקם הניכר חלקה עם הנאשם 1 בתקופה הרלוונטית לכתב האישום:

מס"ד	דורש העבודה	ת"ז	סכום ששולם/ מתת שהועבר	התמורה שנתקבלה אצל דורשי העבודה (הפניה לסעיף 10 שלעיל)
1	אירינה ארליך	341012904	1050	א
2	גליב מטרייב	336425616	2000	א
3	דימיטרו פורוסולוב	336425525	1500	א
4	לסיה ברן	321134181	2500	א
5	רותם זיו	313190985	500	א
6	יבגניה פלוחוטניק	324726985	1500	א
7	איגור פלוחוטניק	319353975	1000	א
8	ויטלי צ'רניס	306395989	1000	א+ב
9	אלכסי שוטוצקין	322045477	2000	א+ב
10	אילנה טר אריוטונוב	314122755	1500	א
11	יורי יושבאיב	306916909	3000	א
12	נורית לוי	33371873	1500	א
13	ילנה שפירו	317234433	1500	א
14	אירינה מוסוחה	342513355	1500	א
15	איגור דוברובסקי	313941189	2500	א
16	דימיטרי קרנאחוב	314132341	1200	א+ב
17	אלכסנדרה לוקין	303481071	2500	א
18	נטליה קלודג	310389515	400	א
19	אלכסנדריה צ'רנובילסקי	32364643	2000	א
20	ארטיום זרצקי	321570013	500	א
21	טאה שליו	314168030	1000	א
22	גריגורי מאירוביץ	309020147	2000	א
23	מיכאל ניקל	337952281	שני מארזי שוקולד	א

24 בוריס זלטקין 304248644 שני מארזי א
שוקולד+ויסקי
34,150 סה"כ

נאשמת 2 חלקה עם נאשם 1 את המתת שקיבלה במישרין מדורשי העבודה בכך שמעת לעת העבירה לו מתנות בשווי מאות בודדות של שקלים כל אחת, זאת כשנאשם 1 מודע לכך שהמתנות נרכשו על-ידה מכספי המתת שהעבירו לה דורשי העבודה.

נאשמת 2 ב-24 הזדמנויות שונות קיבלה כסף מדורשי העבודה על-מנת לתת שוחד לנאשם 1 והנאשם 1 בלפחות 15 הזדמנויות שונות לקח שוחד בעד פעולה הקשורה בתפקידו.

ראיות לעונש

4. בעניינם של הנאשמים התקבלו תסקירים של שירות המבחן.

מהתסקיר בעניינו של נאשם 1 (מיום 24.1.2022) עלה כי נאשם 1 הוא בן 66, נשוי ואב לשניים, עלה עם משפחתו בגיל 34 מברית המועצות על רקע חוויות אנטישמיות, שירת שירות צבאי ולמד לתארים ראשון ושני בארץ מוצאו, הקפיד לשמור על רצף תעסוקתי בארץ מוצאו ולאחר שעלה לארץ, ערך מאמצים להשתלב במעגל העבודה, תחילה בעבודות מזדמנות ובהמשך, כ-22 שנים בלשכת התעסוקה עד שפוטר מעבודתו בעקבות האירוע מושא כתב האישום. נמסר כי כיום עובד בתחום האחזקה והניקיון במרכז ספורט ונופש.

ביחס למצבו הבריאותי והנפשי שיתף כי הוא סובל ממחלת הגאט וכן שלאחר מעצרו חווה אירוע לבבי שבעקבותיו עבר הליך של צנתור. כן נמסר, כי בעקבות ההליך הפלילי החל לסבול מתסמיני דיכאון וחרדה בעטיים הוא נוטל טיפול תרופתי ונמצא במעקב פסיכיאטרי.

שירות המבחן מסר כי נאשם 1 הודה בפניו בחלק מעובדות כתב האישום. לדבריו, נאשמת 2 אותה הכיר מעבודתה בעבר בלשכת התעסוקה מטעם חברת כח אדם, פנתה אליו וביקשה ממנו מתוקף תפקידו לפטור דורשי עבודה אותם תפנה אליו מהפניה למקומות עבודה מתאימים או שיפנה אותה לעבודות ספציפיות בהתאם להעדפתם לצורך קבלת קצבאות מבלי לקבל פרטים אודותם ומבלי לדרוש התייצבותם אצל פקיד ההשמה. לדבריו, למרות בקשת נאשמת 2, הוא התעקש לפעול על-פי הנהלים, דלה מהם מידע ודרש מהם להתייצב אצלו אף שלא הפנה אותם למקומות עבודה. כן הוסיף כי תחילה לא ידע שנאשמת 2 מקבלת כסף מדורשי העבודה אולם בדיעבד מסר שידע שהיא קיבלה תגמול כספי ממנו רכשה עבורו מתנות (בקבוק אלכוהול ובושם) תוך שסבר שקבלת טובות הנאה חמורות פחות מקבלת כסף, הגם שהיה מודע לכך שהתנהלותו בעייתית. נאשם 1 מסר כי התקשה לעצור את שיתוף הפעולה עם נאשמת 2 אך שלל שהדבר נכפה עליו תוך שהבהיר כי לא פטר את דורשי העבודה מהתייצבות אצלו בלשכת התעסוקה. נאשם 1 שיתף כי המניע למעשיו היה נטייתו לעזור לאחרים במטרה לרכוש כבוד ואהדה, וייתכן כחלק מניסיון לחזק את דימויו העצמי ואת מעמדו מתוקף תפקידו.

שירות המבחן התרשם מנאשם 1 כבעל דימוי עצמי נמוך, כבעל נטייה לרצות אחרים ולהעצים את התנהלותו וחלקי אישיותו החיוביים בכדי לחזק את דימויו העצמי, כמי אשר מבסס את הערכתו העצמית על תפקודו התעסוקתי, כבעל דפוסים מרמתיים באישיותו וככזה אשר נוטה לצמצם מחומרת מעשיו.

לצד זאת, שירות המבחן התרשם כי הנאשם גילה יכולות תפקוד חיוביים במישורי חייו השונים, כי הוא בעל מחויבות כלפי משפחתו וכלפי מקום עבודתו, כי הוא חש חרטה ובושה על מעשיו, כי הוא זוכה לתמיכה רגשית ממשפחתו וכי ההליך הפלילי מהווה עבורו גורם מרתיע ומציב גבולות.

נוכח גילו, מצבו הבריאותי והנפשי והמלצות גורמי הטיפול הרפואי להימנע מעונש מאסר מאחורי סורג ובריא, המליץ שירות המבחן להימנע מהשתת עונש של מאסר בפועל. שירות המבחן המליץ להטיל על נאשם 1 עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר מותנה, צו מבחן והתחייבות להימנע מביצוע עבירה.

5. מהתסקיר בעניינה של נאשמת 2 (23.1.2022) עלה כי זו בת 50, נשואה ואם לשתי ילדות משתי מערכות יחסים קודמות, עלתה מרוסיה בשנת 1988 שם סיימה 12 שנות לימוד ולימודי הנהלת חשבונות, מקצוע בו עבדה עד לעלייתה ארצה. נמסר שכיום עובדת כפקידה בבית מרקחת לשביעות רצון מעבירה.

נאשמת 2 תיארה מערכת חיים זוגית תקינה עם בעלה אך ציינה כי זו התדרדרה בעקבות מעורבותה בביצוע העבירות.

ביחס למצבה הרפואי שיתפה כי התקף לב בו לקתה בתה הבכורה העובדת כיום כמתמחה ברפואת לב בבית חולים איכילוב עת שירתה כפראמדקית במבצע "צוק איתן" גרם לה להתפרצות של הפרעות חרדה, קלסטרופוביה ודיכאון, כי היא נוטלת טיפול תרופתי ונמצאת תחת מעקב רפואי. בנוסף מסרה שהיא סובלת גם ממחלה בכבד.

נאשמת 2 הביעה חשש מכך שיוטל עליה עונש של מאסר מאחורי סורג ובריא בשל הפרעות החרדה והקלסטרופוביה מהן היא סובלת והוסיפה כי תקופת המעצר היו עבורה תקופה קשה ומרתיעה.

ביחס לעבירות מסרה כי חברות רבות שלה ביקשו להמשיך לקבל דמי אבטלה ללא השתלבות בעבודה והיא ניצלה לשם כך את קשריה עם נאשם 1. נאשמת 2 שיתפה כי מעשיה האסורים העלו את ערכה ודימויה העצמי אצל חברותיה והיא התקשתה להפסיק לבצע אותם. כן הוסיפה כי פעלה גם מתוך מניע כספי וכי בכסף שקיבלה מימנה את לימודי הרפואה של ביתה ושאר מותרות ולא לצרכים קיומיים.

שירות מבחן התרשם שנאשמת 2 הביעה צער ובושה ולקחה אחריות על מעשיה. נאשמת 2 שללה דפוסים של מרמה בהתנהלותה ונזקקות טיפולית בתחום זה אם כי הביעה רצון להשתלב בקבוצה טיפולית של נשים עוברות חוק.

שירות המבחן התרשם עוד כי לנאשמת 2 מערכת ערכית לא מגובשת, כי היא בחרה בהתנהגות הממוקדת בצרכיה המיידים קצרי טווח, כי יש לה קושי בוויסות עצמי, קושי בקבלת סמכות, קושי בהצבת גבולות פנימיים

וחיצוניים, דימוי עצמי נמוך ותלות ביחסיה הבינאישיים.

לצד זאת, שירות המבחן התרשם כי נאשמת 2 חשה בושה וחרטה על מעשיה, כי היא מבינה את הפסול במעשיה, כי ההליך המשפטי ומעצרה מהווים גורם מרתיע עבורה, כי שמרה על יציבות תעסוקתית וכי הביעה רצון להשתלבות בהליך טיפולי. שירות המבחן העריך כי רמת הסיכון הנשקפת מנאשמת 2 להישנות עבירות דומות היא בינונית.

נוכח נסיבות חייה האישיות-משפחתיות המורכבות של נאשמת 2, העובדה כי היא נעדרת עבר פלילי, מצבה הבריאותי והנפשי, האחריות שלקחה, הבושה והחרטה שחשה ורצונה להשתלב בהליך טיפולי שנועד להגביר את המודעות למניעה הרגשית שבבסיס העבירות להטיל על נאשמת 2, המליץ שירות המבחן להימנע מהשתתפות עונש מאסר בפועל. שירות המבחן המליץ להטיל עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, צו מבחן, מאסר מותנה והתחייבות להימנע מביצוע עבירות.

6. ב"כ נאשם 1 העיד לעונש את גב' מירי לוי, בתו של נאשם 1.

הבת העידה כי היא נשואה עם שלושה ילדים ועובדת במועצה מקומית שנים רבות, כי גדלה עם אחיה בבית פשוט וצנוע, כי אביה שימש דוגמה עבורה לאבא טוב, כי היה עמוד השדרה של המשפחה, כי הוא אדם חיובי שתמיד השרה אווירה אופטימית, כי גידל אותם להיות עצמאיים ומנומסים, כי עזר לכולם, כי חנך אותם לערכים של כבוד לזולת, עזרה לאחר ולחלש, לכיבוד הורים כשסעד את סבתה שנפלה למשכב, כי תמיד היה שם בשבילם, דואג, תומך ומפרגן.

הבת תארה כי לאחר שאביה יצא מהמעצר הוא כינס את כולם, נפל על ברכיו והתחנן שנסלח לו. כן הוסיפה כי מאז המעידה של אביה הוא אינו אותו אדם, כי הוא איבד את שמחת החיים, כי הוא מתבייש להיפגש עם חברים, כי הוא מתבייש להסתכל להם בעיניים, ואינו יודע כיצד לפצות אותם על האכזבה שגרם להם. הבת שיתפה בכאבה והוסיפה כי אמא מטופלת בכדורים פסיכיאטריים וכן שאביה כבר נענש בריאותית, חברתית ומשפחתית ונושא את העונש אתו יום יום.

7. ב"כ נאשמת 2 העיד לעונש את גב' אנה לב, בתה של נאשמת 2.

הבת מסרה כי היא נשואה ועובדת כרופאה, כי עלתה לארץ עם אמה בהיותה בת 6, כי אמה היא אם חד הורית שטיפלה בה במסירות, כי לימדה אותה וחינכה אותה לעבוד וכנגד כל הסיכויים היא משמשת כיום כרופאה. הבת הוסיפה כי בזמן ששירתה כפרמדיקית במבצע "עמוד ענן" אמה עברה תקופה נפשית קשה שלאחריה החלה לקבל טיפול פסיכיאטרי לרבות תרופות. הבת העידה כי היא חשה תחושת אשמה על כך שאחותה הקטנה גדלה ללא אבא נוכח לצד אמא חרדתית שהיא כל עולמה ושזקוקה לקבל המון תמיכה. הבת שיתפה כי תקופת המעצר של אמה הייתה התקופה הקשה עבור המשפחה, כי היא עצמה לא ישנה בלילות, וכי חששה שאמה תפגע בעצמה פיזית. הבת מסרה כי אמה חשה אשמה וכי היא מתביישת ואינה יכולה להסתכל לה בעיניים. הבת ביקשה מבית המשפט שלא להטיל על אמה עונש מאסר מאחורי סורג וברית, והוסיפה כי היא מוכנה לקחת תורניות כפולות כדי לתמוך בה כלכלית.

טיעוני הצדדים

8. **המאשימה** טענה לעונש בכתב והשלימה טיעוניה על-פה. המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם בעניינם של שני הנאשמים נע בין 11 ל-24 חודשי מאסר. המאשימה עתרה להטיל על הנאשמים עונש של 11 חודשי מאסר. בנוסף עתרה המאשימה לכבד את ההסדר בין הצדדים ולהטיל על כל אחד מהנאשמים גם עונשים של מאסר מותנה וקנס בסך 15,000 ₪.

המאשימה הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו, למידת הפגיעה בהם ולנסיבות ביצוע העבירות לרבות לקשר בין הנאשמים ולתכנון שקדם לביצוע העבירות, לתפקיד שמילא כל אחד מהנאשמים בקשר ולתרומה של כל אחד מהם לביצוע העבירות, לפגיעה בעקרון השוויון בין דורשי העבודה בדגש על ניצול התקופה של משבר הקורונה שהביאה לכמות גדולה של מובטלים, לפגיעה של נאשם 1 בתדמיתו של השירות הציבורי, לפגיעה של נאשם 1 באמון מעסיקו וחבריו לעבודה, לתעוזה בביצוע העבירות, לניצול של נאשם 1 את תפקידו ואת הנגישות שלו למערכות, למודעות של הנאשמים להשלכות ביצוע העבירות, לניצול האוכלוסייה החלשה של דורשי העבודה, לנזק שנגרם לקופה הציבורית ולסדרי השלטון וזאת על רקע התקופה הכלכלית הקשה של משבר הקורונה, למניע של הנאשמים בביצוע העבירות (בצע כסף ומתנות) ולריבוי העבירות (24 מקרים של תיווך בשוחד של נאשמת 2 ולפחות 15 מקרים של לקיחת שוחד של נאשם 1).

המאשימה הפנתה לחלקו של כל אחד מהנאשמים בביצוע העבירות ולדומיננטיות של נאשמת 2 בקשר שבין הנאשמים שבלעדיה לא היו מתבצעות העבירות. בנוסף הפנתה להוראות החוק הקובעות כי דינו של מתווך לשוחד כדינו של לוקח השוחד.

המאשימה הפנתה להתרשמות שירות המבחן מהנאשמים, לרבות ביחס לדפוסים המרמתיים ואופן לקיחת האחריות של נאשם 1, ולמידת הסיכון הבינונית להישנות עבירות בעניינה של נאשמת 2.

המאשימה עתרה לדחות את המלצת שירות המבחן בעניינם של הנאשמים תוך שהפנתה למעמד הבכורה שיש להעניק לשיקולי הרתעת הרבים בעבירות השוחד ולהעדפתם על-פני שיקולי השיקום. המאשימה הפנתה לפסיקה לתמיכה בטיעוניה.

9. **ב"כ נאשם 1** טען כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ל-11 חודשי מאסר בפועל. ב"כ נאשם 1 עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהטיל על נאשם 1 עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות לצד העונשים הנלווים המוסכמים, תוך שציון כי הקנס המוסכם כבר שולם.

ב"כ נאשם 1 טען כי נסיבות ביצוע העבירות בענייננו מצדיקות חריגה ממדיניות הענישה הנוהגת בעבירות שוחד. בעניין זה הפנה לתקופה הקצרה שבמהלכה נעברו העבירות (4 חודשים), לעובדה שנאשם 1 לא קיבל שוחד באופן ישיר מדורשי העבודה, לכך שלא קיבל מתת בדמות כסף כי אם מתנות דוגמת בושם או בקבוק אלכוהול, ולכך שהעבירות נעברו בתקופת הקורונה בה ממילא מרבית דורשי העבודה לא נדרשו להגיע פיזית ללשכת התעסוקה.

ב"כ נאשם 1 טען כי ניתן ללמוד על מידת החומרה המוגבלת בתיק זה גם מהסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים במסגרתו המאשימה הגבילה באופן חריג את טיעוניה לרף עליון של 11 חודשי מאסר.

ב"כ נאשם 1 ביקש לתת משקל לגילו המבוגר של נאשם 1; למשך הזמן בו עבד בשירות הציבורי (קרוב ל-30 שנה); להערכה, להמלצות ולתשבחות שזכה בעבודתו; לעובדה כי הוא פוטר ממקום עבודתו לאחר שנים רבות של שירות ציבורי בעקבות האירוע; למאפייני האישיות שלו כפי שעלו בתסקיר שירות המבחן; לעובדה כי הוא נעדר עבר פלילי; לנסיבות חייו האישיות והמשפחתיות שפורטו בתסקיר שירות המבחן; למצבו הרפואי של נאשם, לרבות לכך שעבר אירוע לבבי וצונתר בעקבות מעצרו ולמצבה הרפואי והנפשי של אשתו.

ב"כ נאשם 1 צרף מסמכים רפואיים של נאשם 1 ושל אשתו (נ/א) ותעודות הערכה של נאשם 1 (נ/ב) והפנה לפסיקה לתמיכה בטיעונו.

10. **ב"כ נאשמת 2** טען אף הוא כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ל-11 חודשי מאסר. ב"כ נאשמת 2 עתר לאמץ את המלצתו העונשית של שירות המבחן ולהטיל על נאשמת 2 עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות לצד עונשים נלווים.

ב"כ נאשמת 2 ערך הבחנה בין הפסיקה שהגישה המאשימה למקרה דנן ביחס לחומרת נסיבות ביצוע העבירות.

ב"כ נאשמת 2 טען כי העבירות במקרה זה לא התאפיינו בתחכום; כי הנאשמים הם חברים וכי העבירות החלו כאקט של סיוע חברי שהתפתח למעגל גדול יותר ולא מתוך כוונה; כי בחלק מהמקרים לא התקבלה תמורה; כי נאשם 1 לא שימש בתפקיד בכיר במיוחד אלא כפקיד השמה; כי מדובר בסכומי שוחד קטנים של מאות שקלים; כי הנזק שנגרם מביצוע העבירות תוקן באמצעות תשלום הקנס; כי הנזק שנגרם לקופה הציבורית מלכתחילה לא היה גבוה שכן מדובר בדמי אבטלה שמגיעים כחוק לדורשי העבודה בהיותם מובטלים, וכי אין ערובה לכך שבהכרח הם היו מתקבלים למקומות העבודה אליהם הופנו; וכן שהאירוע התרחש בתקופת הקורונה.

ב"כ נאשמת 2 טען לפגיעה בשוויון אל מול דורשי העבודה- נותני השוחד, אשר בחלוף שנתיים טרם הוגשו כנגדם כתבי אישום. (ב"כ המאשימה עדכן כי הוחלט שלא להגיש כנגד אלה כתב אישום בעבירת מתן שוחד כי אם בעבירה של קבלת דבר במרמה, כי אינו יודע מדוע טרם הוגשו כתבי אישום אם כי העלה סברה שייתכן והדבר קשור בכך שמדובר בעשרות כתבי אישום).

ב"כ נאשמת 2 הפנה להודאת נאשמת 2, ללקיחת האחריות, לשיתוף הפעולה שלה בחקירות, לתקופת מעצרה ולתקופה בה הייתה בתנאים מגבילים, לצער ולחרטה שהביעה, לפגיעה העלולה להיגרם לה במידה ויוטל עליה עונש מאסר מאחורי סורג ובריח, ולהמלצת שירות המבחן שלא להטיל עליה עונש שזכה. כן הפנה למסמכים רפואיים על אודות מצבה הנפשי כמי אשר סובלת מחרדות, דיכאון וקלסטרופוביה ומטופלת אצל פסיכיאטר כתוצאה משירותה הצבאי של בתה (נ/ג). ביחס למצבה הנפשי הפנה גם למכתב הבהול שהפנה לקצינת אסירים בעת מעצרה (נ/ד).

ב"כ נאשמת 2 צרף פסיקה לתמיכה בטיעונו.

11. **נאשם 1** אמר את דברו. נאשם 1 הביע צער על מעשיו. נאשם 1 מסר כי שנה לאחר עלייתו ארצה התנדב

לשרות צבאי כדי להיות בצה"ל ולהיות ישראלי וציין כי שירת במילואים 15 שנים. נאשם 1 הוסיף כי אינו מקל ראש בעבירות שעבר, כי הוא חושש שיוטל עליו מאסר מאחורי סורג ובריה, כי חש בושה בפני משפחתו וחבריו לעמוד כנאשם, כי הוא מצטער על כך שמעד, כי הוא גרם נזק למשפחתו, כי הוא פוטר בצדק אחרי 30 שנה בעקבות האירוע מעבודתו, כי בעקבות המעצר קיבל אירוע לב. נאשם 1 הוסיף כי אינו רוצה שירחמו עליו וכי כאיש ציבור הוא יתרום יותר למדינה בביצוע עבודות שירות מאשר במאסר מאחורי סורג ובריה.

12. **נאשמת 2** אמרה את דברה. נאשמת 2 מסרה כי היא נשואה, כי יש לה בת קטנה שנמצאת בצבא ובת הגדולה שהיא רופאה, כי אמא שלה נמצאת בהוסטל וכי האבות של הבנות שלה נמצאים ברוסיה הגם שיש לה בן זוג (בעל).

נאשמת 2 מסרה כי היא מתנצלת, כי היא פוחדת לאבד את העבודה שלה בבית המרקחת, כי היא מתביישת להסתכל לילדיה בעיניים, כי הבת הקטנה שלה חובשת בצה"ל ואין מי שיפגוש אותה בבית וכי היא מבקשת מבית המשפט לא להפריד אותה ממשפחתה וכי היא לא תשרוד בבית הסוהר.

דין והכרעה

13. הצדדים בענייננו הציגו הסדר מסוג "הסדר טווח" במסגרתו המאשימה הגבילה את טיעוניה לעונש של 11 חודשי מאסר ואילו ב"כ הנאשמים טענו באופן חופשי, ועתרו לעונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות. הצדדים התייחסו למתחם העונש ההולם לשיטתם במסגרת טיעוניהם.

בפסיקת בית המשפט העליון קיימות גישות שונות ביחס לשאלה האם במסגרת הסדר שכזה פטור בית המשפט מחובתו לקבוע מתחם עונש הולם. מחד, קיימת גישה לפיה קביעת מתחם עונש הולם על-ידי בית המשפט היא אמירה נורמטיבית של בית המשפט אשר צריכה להיאמר ללא קשר להסדר שבין הצדדים. מאידך, קיימת גישה לפיה בנסיבות דומות, של הסדרים "סגורים" או "הסדרי טווח", אין מקום לקביעת מתחמי עונש הולם. לעניין הגישות השונות ראו למשל ע"פ 8109/15 **אהרון אביטן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 09.06.2016), פסקה 8.

לצד אלה, קיימת גם גישת ביניים לפיה במקרה שכזה אין צורך בהרחבה ובפירוט של מתחם העונש ההולם. צורך שכזה יכול לקום בעיקר עת מוצא בית המשפט להטיל עונש שנמצא מחוץ לטווח המוסכם. בעניין זה ראו למשל ע"פ 6943/16 **גנדי גלקין נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 28.01.2018), פסקה 3.

סבורני כי נוכח אופיו של ההסדר והעובדה שהעונש שאותו מצאתי להטיל על הנאשמים נמצא בתוך טווח הטיעון המוסכם של הצדדים, אין הכרח לשרטט במדויק את גבולות מתחם העונש ההולם בענייננו, אם כי מוצא אני לציין שלטעמי מאסר לריצוי בעבודות שירות לא יכול להיכנס בגדריו של מתחם העונש ההולם (לא מבחינת אורך המאסר כי אם מבחינת אופן ריצוי המאסר).

אחר כל זאת, פטור בלא כלום אי אפשר, וכדי להבין את מסקנתי בדבר העונש הראוי לנאשמים, מצאתי לעמוד גם על השיקולים שמגבשים על דרך כלל את מתחם העונש ההולם.

14. הערכים החברתיים אשר נפגעו בענייננו הם שמירה על אמון הציבור ברשות הציבורית, התדמית של הרשות הציבורית ועובדיה, ההגנות השלטונית, טוהר המידות של עובדי הציבור ויושרם והגנה על תקינות הפעילות של השירות הציבורי. במידה מסוימת מעשיהם של הנאשמים פגעו גם בקופה הציבורית, היינו בקניין המדינה ובשוויון.

בע"פ 1224/07 בלדב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 10.2.2010), פסקה 41 התייחס בית המשפט העליון לתכלית האיסור הפלילי בעבירות השוחד:

"האיסורים הפליליים על מתן שוחד ונטילתו נועדו להבטיח את תקינות התנהלותם של מוסדות השלטון והגופים הציבוריים. תכליתם לבער את נגע השחיתות, ממנה נשקפת סכנה לחברה ולסדרי הממשל. השחיתות במוסדות הציבור מערערת את אמון האזרח בזרועות השלטון ובמערכות הציבוריות, ופוגעת ביציבות החברתית. החומרה המיוחדת המיוחדת לעבירות מתן ונטילה של שוחד משתקפת בעונש המירבי החמור שנקבע להן, וכן ברוחב ובגמישות המאפיינים את הגדרת העבירות".

ההחמרה בעונש המרבי בעבירות השוחד (תיקון 103 בחוק העונשין, התש"ע-2010) מ-7 שנות מאסר והעמדתו על 10 שנות מאסר מעידה על החומרה הרבה שרואה המחוקק בעבירת השוחד והמדרג הגבוה בה היא מדורגת בעבירות השחיתות בשל הצורך להגן על טוהר המידות ועל פעולתו התקינה של המנהל הציבורי. ראו מאמרו של מ' קרמניצר **"על הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 13), תש"מ-1980"** משפטים יג 159, (תשמ"ג-תשמ"ד):

"הערך החברתי המוגן באמצעות העבירות שעניינן שוחד לעובד ציבור הוא עצם פעולתו התקינה של המינהל הציבורי... חשיבות פעולתו של המינהל הציבורי היא גדולה, שכן בלעדיו לא ייתכנו חיים חברתיים מסודרים, ולפיכך מגינים באמצעות עבירות השוחד לא רק על תקינות פעולתו של המינהל הציבורי אלא גם על יוקרתו של המינהל הציבורי בעיני הציבור ועל האמון שהציבור רוחש לו כתנאים הכרחיים לפעולתו".

15. מידת הפגיעה בערכים המוגנים על-ידי הנאשמים בענייננו היא לא מבוטלת.

הנאשמים קשרו ביניהם קשר במסגרתו תיווכה נאשמת 2 תמורת שלמונים בין דורשי עבודה לנאשם 1 המשמש כפקיד השמה וייעוץ בלשכת התעסוקה ושהייתה לו גישה למערכת הממוחשבת בלשכת התעסוקה וזאת על מנת שזה יזין נתונים כוזבים בדבר התייצבות דורשי העבודה אצל הפקיד המטפל מבלי שאלו יתייצבו בפניו בפועל ונתונים כוזבים בדבר אי התאמה של דורש עבודה מסוים למעסיק פוטנציאלי. מידת הפגיעה נגזרת גם מכך שאין מדובר בכשל נקודתי אלא בעבריינות שיטתית במסגרתה קיבל נאשם 1 לפחות ב-15 מקרים מתנות ונאשמת 2 ב-24 מקרים כסף ומתנות. לריבוי מקרי השוחד בענייננו פן ייחודי הקשור לא רק במספר הפעמים בהם לקח נאשם 1 שוחד ונאשמת 2 תיווכה בשוחד, כי אם גם בריבוי האנשים מהם לקחו ותיווכו הנאשמים השוחד, מה שמשלעצמו משליך על מידת הפגיעה בערכים המוגנים.

לצד זאת, מידת הפגיעה בערכים מושפעת גם מכך שאין מדובר בסכומי שוחד גבוהים או במתנות שערך הכספי גבוה

במיוחד, מכך שדורשי העבודה היו באופן עקרוני זכאים לדמי אבטלה ומכך שאין מדובר בנושא משרה בכיר במיוחד שהשחיר את תדמית השירות הציבורי דוגמת שר בכיר או ראש עיר וכיוצ"ב.

16. לעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות מצאתי לתת משקל לפגיעה שנגרמה לאמון הציבור ברשויות הציבור ובעובדיה, בתדמית השירות הציבורי, במנהל התקין, בשוויון (אל מול דורשי עבודה אחרים שנדרשו להתייצב בפני פקידי השמה ולהתייצב לראיונות עבודה אליהם הופנו כתנאי לקבלת דמי אבטלה); לנזק שנגרם לקופה הציבורית (מתן דמי אבטלה לדורשי עבודה שלא עמדו בתנאים המקדמיים לשם כך (ראו למשל עובדות 5 לחלק הכללי ו-12 לכתב האישום); לתכנון שקדם לביצוע העבירות (תכנון תכנית משותפת ומפורטת, לרבות חלוקת תפקידים כאמור בעובדות 9-5 לכתב האישום); לפעילות האקטיבית של כל אחד מהנאשמים לשם הגשמת התכנית העבריינית (הזנת נתונים כוזבים במערכת הממוחשבת על-ידי נאשם 1 כאמור בעובדות 8-9 לכתב האישום ופניית נאשמת 2 לדורשי העבודה, הנחייתם והעברת צילומי הפתקים ב"וואטסאפ" לנאשם 2 כאמור בעובדה 10 לכתב האישום); למשכה של העשייה העבריינית כאשר בכל שלב יכלו הנאשמים להתעשת ולעצור ביוזמתם את המשכה; לריבוי העבירות ולעובדה שאין מדובר במעידה חד פעמית (כאמור בעובדה 14 לכתב האישום); לריבוי האנשים מהם לקחו ותיווכו שוחד (כאמור בעובדה 14 לכתב האישום); למעמד המוחלש של דורשי עבודה ודמי אבטלה וניצול הנאשמים מעמד זה כדי לזכות בטובות הנאה, לניצול תפקידו של נאשם 1 ולנגישותו למערכת הממוחשבת ולמניע שעמד בבסיס העבירות (בצע כסף וטובות הנאה).

מצאתי לתת משקל גם לפגיעה של הנאשם בתכלית עבודתו כפקיד השמה ויעוץ בלשכת התעסוקה, היינו לנסות ולאתר לדורשי העבודה מקומות עבודה, ואף לפגיעה שהסב לעבודת חבריו לעבודה שכבר הפנו הפונים לעבודה עת סימן במערכת הממוחשבת כי הפונים אינם מתאימים לעבודות אליהן הופנו (עובדה 10 ב לכתב האישום).

מצאתי לתת משקל מה גם לתקופה, לעיתוי, בה עברו הנאשמים את העבירות- בפתחו של משבר הקורונה על זיקתו של משבר זה למעגל דורשי העבודה ודמי האבטלה והנטל על הקופה הציבורית כנגזר מכך.

באשר להיקף המתת אבהיר, כי אין להקל ראש בקבלת שוחד בדמות "מתנות בלבד" כנטען על-ידי ב"כ הנאשמים. לא זו בלבד שבהתאם לסעיף 293(1) לחוק העונשין אין נפקא מינה בשוחד אם מדובר בכסף או בטובת הנאה אחרת, אלא שראוי לשאול מי זה המקבל פעם אחר פעם, לפחות חמש עשרה פעמים, מתנות שונות, שכל אחת מהן בשווי של מאות שקלים? ובעניין טענת ב"כ נאשם 1 לפיה לא קיבל מדורשי העבודה את המתנות במישרין אשיב כי בהתאם לסעיף 293(5) אין נפקא מינה בשוחד אם זה ניתן מידי הנותן או באמצעות אדם אחר או אם ניתן לידי הלוקח או לידי אדם אחר בשביל הלוקח או אם הנהנה מן השוחד היה הלוקח או אדם אחר.

ומי זו אשר מתווכת לשוחד בהיקף של עשרות אלפי שקלים, בין עשרות אנשים שונים לעובד הציבור?

היקף העשייה העבריינית של הנאשמים וחומרתן של העבירות שעברו, מקימים בסיס נאות גם כדי לדחות על-פניה טענת ההפליה שהעלה ב"כ נאשמת 2 ביחס לדורשי העבודה (שכל אחד מהם היה חשוד, סביר להניח, במקרה אחד), וזאת בהתעלם מכך שלא הוצגה תשתית ראייתית לבחינת הטענה (למשל טיב הראיות שנאספו ודיותן כנגד כל אחד מדורשי העבודה), ובהתעלם מכך שהנאשמים בחרו להגיע להסדר טיעון עם המאשימה.

מאידך, נתתי משקל לכך שסכומי השוחד שקיבלה נאשמת 2 אכן לא היו גבוהים במיוחד ושנאשם 1 קיבל מתנות שערכן הכספי אף הוא לא היה גבוה במיוחד; לכך שמדובר בדורשי עבודה שהיו זכאים באופן עקרוני לדמי אבטלה ולכך שאין ערובה לכך שדורשי העבודה שהופנו למעסיק פוטנציאלי בהכרח היו מתקבלים לעבודה, ומכאן שספק אם הפגיעה בקופה הציבורית הייתה משמעותית; ולכך שנאשם 1 לא נשא במשרה בכירה במיוחד על מידת הפגיעה בערכים המוגנים הקשורים בכך (בהקשר זה ראו למשל ע"פ 5822/08 **טרייטל נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו, 12.3.2009], פסקה 35 לפסק דינו של השופט י' דנציגר) (להלן: "עניין טרייטל").

17. באופן טבעי, הענישה הנוהגת היא תלוית נסיבות ה"עושה" וה"מעשה", ואולם כחוט השני עוברת המגמה של השתת ענישה מחמירה בעבירות השוחד אשר נתפסות כחמורות מבין עבירות השחיתות. בית המשפט העליון שב וקבע כי במדיניות הענישה בעבירות השוחד יש להעניק לשיקול ההרתעה מעמד בכורה תוך העדפתו על-פני שיקולים אחרים וכי זו ככלל תהיה של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. לעניין זה ראו ע"פ 3927/16 **מדינת ישראל נ' בר-זיו** (פורסם בנבו, 23.2.2017) (להלן: "עניין בר-זיו"); ע"פ 2216/21 **עשור נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 19.12.2021), פסקה 17 (להלן: "עניין עשור").

להלן יוצגו מקרים דומים של עבירות שוחד ועבירות נלוות בהם עובדי הציבור שימשו בתפקיד דומה לזה ששימש נאשם 1 בלשכת התעסוקה:

ע"פ (מחוזי-חי') 419/05 **מדינת ישראל נ' שמש** (פורסם בנבו, 27.10.2005) בו דחה בית המשפט המחוזי את ערעור המאשימה על קולת העונש ואת ערעורו של הנאשם שהורשע ב-10 עבירות של לקיחת שוחד על חומרת העונש והותיר על כנו עונש של 12 חודשי מאסר. במקרה זה קשר הנאשם, ששימש כפקיד השמה בלשכת התעסוקה, קשר עם אחר במסגרתו תיווך לו האחר במשך תקופה ארוכה של מספר שנים דורשי עבודה מהם לקח שוחד בסכומים שבין 1500 ל-2000 ₪ מכל דורש עבודה וזאת כדי שלא ישבצם לעבודה בתקופה בה הם מקבלים דמי אבטלה. ערעורו של הנאשם נסוב סביב הטענה של השיהוי בהגשת כתב האישום אך בית המשפט קבע כי משקלה של נסיבה זו נלקח בחשבון במסגרת גזר הדין וכי אלמלא נסיבה זו עונשו של הנאשם היה חמור יותר.

המתווך באותה פרשה נדון ל-8 חודשי מאסר בפועל;

ע"פ (מחוזי -ב"ש) 54369-08-10 **אוחיון נ' מדינת ישראל** (פורסם באתר בית המשפט, 29.12.2010) בו קיבל בית המשפט המחוזי בבאר שבע במקרה חמור יותר מעניינו את ערעורו של נאשם שהורשע ב-34 אישומים בעבירות של מרמה והפרת אמונים, לקיחת שוחד, סיוע לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, רישום כוזב במסמכי תאגיד, מידע כוזב ושימוש במסמך מזויף על חומרת העונש והעמיד את עונשו על 55 חודשי מאסר חלף 72 חודשי מאסר שהטיל עליו בית משפט השלום. במקרה זה פנה הנאשם, ששימש כפקיד רישום בשירות התעסוקה, למתווכים והציע להם, תמורת תשלום שוחד, לרשום בכזב במסמכי הלשכה התייצבויות של

דורשי עבודה תמורת תשלום על מנת שדורשי העבודה יקבלו במרמה דמי אבטלה או הבטחת הכנסה. המתווכים פנו לדורשי העבודה, ותמורת תשלום שהועבר בחלקו למתווכים ובחלקו למערער, ביצע המערער בדרכים שונות, כמפורט בכתב האישום, רישום כוזב במסמכי הלשכה, לפיו דורשי העבודה התייצבו בלשכה, כאשר בפועל לא התייצבו. בחלק מהמקרים, כאשר דורש העבודה לא עמד בתנאים לקבלת דמי אבטלה, זייף המערער מסמכים, באופן שיחזה להראות כאילו דורש העבודה זכאי לכך, והגיש את המסמכים לשם טיפול בבקשה לקבלת דמי אבטלה. כתוצאה ממעשי המרמה, קיבלו דורשי העבודה שלא כדין, קצבאות בסכום כולל של 423,580 ₪, והמערער קיבל שוחד בסכום כולל של 46,400 ₪ והטבות נוספות.

המתווכים באותה פרשה נדונו ל-10 חודשי מאסר בפועל;

עפ"ג (מחוזי-חי') 8526-02-14 **סטרובינסקי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 3.4.2014) בו דחה בית המשפט המחוזי את ערעורה של נאשמת שהורשעה ב-27 אישומים הפרוסים ב-11 עבירות שוחד, 20 עבירות של קשירת קשר לפשע, 7 עבירות של קבלת דבר במרמה, 14 עבירות של סיוע בקבלת דבר במרמה, 19 עבירות של רישום כוזב במסמכים, 26 עבירות של הפרת אמונים ועבירה של הדחה בחקירה והותיר על כנו עונש מאסר של 36 חודשי מאסר. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעורה הנגדי של המאשימה על קולת העונש והטיל על הנאשמת לפצות את המוסד לביטוח לאומי בסכום של 216,647 ₪. גם במקרה זה הנאשמת שימשה כפקידת רישום בלשכת התעסוקה שמתוקף תפקידה היה לרשום התייצבות של מובטלים בלשכת התעסוקה באופן שיאפשר להם לעמוד בתנאי זכאות לקבלת קצבה. הנאשמת הייתה מקבלת תשלום ממובטלים אשר ביקשו לזכות במרמה בקצבאות ובתמורה הסדירה את רישומם בלשכת התעסוקה באופן אשר הקנה להם זכאות לקבלת הכספים (האישום האחרון בכתב האישום עסק בעבירת מרמה בתחום אחר). מקרה זה חמור מהמקרה דנן לא רק לנוכח ריבוי העבירות ומגוון העבירות בהן הורשעה הנאשמת, אלא גם לנוכח נסיבות ביצוען. כך למשל, במקרה זה העבירות בוצעו במשך שנים, ובאחת מעבירות המרמה בהן הורשעה הנאשמת קיבלה היא במרמה סכום של 71,000 דולר.

לענין פסיקה בעבירות שוחד ובעבירות דומות שנעברו על-ידי עובדי ציבור שלא החזיקו במשרה בכירה ביותר ראו למשל:

עניין עשור בו דן בית המשפט העליון בארבעה ערעורים של ארבע נאשמות שהורשעו בעבירות של קבלת שוחד והפרת אמונים במסגרת תפקידן בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות, ואשר ערערו על חומרת העונש שהוטל עליהן. בית המשפט העליון מצא לדחות את הערעורים של שלוש מערערות שהוטלו עליהן עונשי מאסר שונים (12, 15, 21 חודשי מאסר), **חרף נסיבות אישיות חריגות, לרבות מצב נפשי מורכב** ולקבל את ערעורה של המערערת הרביעית בעיקר בשל נסיבות אישיות-משפחתיות יוצאות דופן). בית המשפט העליון הדגיש כי:

"בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתן של עבירות השוחד והפרת אמונים. עבירות אלו חותרות תחת מוסדות השלטון, פוגעות במינהל התקין וכן באמון הציבור במערכת השלטונית...בהתאם, התווה בית משפט זה גישה עונשית מחמירה נגד מי שחטאו בשחיתות...באשר לעבירת השוחד, בית משפט זה התייחס מספר רב של פעמים לכך

שככלל, ראוי להטיל על מי שהורשע בעבירות שחיתות עונשי מאסר בפועל";

ע"פ 5806/13 **מדינת ישראל נ' בן גיאת** (פורסם בנבו, 17.6.2014) בו קיבל בית המשפט העליון את ערעור המאשימה על קולת העונש שהושת על נאשם שהורשע בשש עבירות של קבלת שוחד ובשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים והעמיד את עונשו על 20 חודשי מאסר חלף 12 חודשי מאסר. במקרה זה שימש הנאשם כמנהל מחלקת גינון וגיזום בעיריית תל אביב וניהל יחסי שוחד בתמורה להעדפת קבלנים בהקצאת העבודה ופיקוח רופף יותר והימנעות מהטלת קנסות.

כאמור בסעיף 295 לחוק העונשין, דינו של המתווך בשוחד זהה לזה של לוקח השוחד, ומכאן שקיימת זיקה ברורה לענישה שהוזכרה לעיל גם לעניין עבירת התיווך בשוחד. לעניין ענישה נהגת במקרי תווך בשוחד ראו הפסיקה שהוזכרה לעיל וגם בסקירת הפסיקה של המאשימה שתוצג להלן, אך כבר עתה ראוי להביא מדברי בית המשפט העליון בע"פ 341/73 **מדינת ישראל נ' ויטה** (פורסם בנבו, 22.8.1973), שהגם שנאמרו לפני קרוב ליובל שנים לא נס ליחם:

"הסכנה לדמותו של השירות הציבורי ולאפיה של החברה בישראל היא כה גדולה עד שאין להירתע מנקיטת אמצעי ענישה קשים ומורגשים היטב כלפי כל מי שעולה על דרך השוחד - אם כנותן, אם כלוקח או כמבקש, ואם כמתווך..." (דגש לא במקור, י' ל').

עיינתי בפסיקה שצרפו הצדדים ואל חלקה אתייחס להלן. מטבע הדברים צרף כל צד פסיקה התומכת בעמדתו העונשית.

ב"כ נאשם 1 צרף אסופה של פסיקה בעבירות שוחד הנעה בין מאסר לריצוי בעבודות שירות ל-12 חודשי מאסר בפועל.

את ע"פ (מחוז-תל אביב -יפו) 7354/09 **ד"ר יעקב ברוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 23.12.2009) בו קיבל בית המשפט המחוזי את ערעורו של רופא מנהל מחלקת מיון שקידם ב-3 מקרים שונים את הטיפול במטופל תמורת כסף (הגם שנקבע כי המניע לא היה של בצע כסף) והעמידו על 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות חלף 15 חודשי מאסר שהטיל עליו בית המשפט קמא;

ת.פ (מחוזי מרכז-לוד) 6308-06-15 **מדינת ישראל נ' זילכה** (פורסם בנבו, 15.12.2015) בו גזר בית המשפט על נאשם, אשר הורשע בביצוע שתי עבירות של לקיחת שוחד ועבירה של מרמה והפרת אמונים, עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. במקרה זה שימש הנאשם כראש תחום חקירות בביטוח לאומי בסניף רמלה ובשלושה מקרים העביר מידע או הנחיות לאנשים שהכיר ופנו אליו לסיוע הקשור לעבודתו. בשני מקרים קיבל סכום מצטבר של 9,000 ₪. בית המשפט הדגיש כי במקרה זה הנאשם לא יזם את ביצוע העבירות וכן שאלמלא מצבו הרפואי החריג של הנאשם ואשתו נכון היה להטיל עונש של מאסר בפועל. הנאשם במקרה זה היה עוור בעין אחת, לקה בליבו, סבל מפריצת דיסק והתדרדרות במצבו הנפשי ובמקביל סעד את

אשתו הנכה (מתניידת בכסא גלגלים);

ע"פ 3609/14 **מדינת ישראל נ' אלסין** (פורסם בנבו, 20.10.2014) בו קיבל בית המשפט העליון את ערעור המאשימה על קולת העונש שהושת על נאשם שהורשע בעבירות של שוחד, הפרת אמונים, תקיפה בנסיבות מחמירות ואיומים והעמיד את עונשו על 9 חודשי מאסר בפועל חלף 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות שהוטלו עליו בבית המשפט המחוזי בשל שיקולי שיקום. במקרה זה ניצל הנאשם במסגרת תפקידו אוכלוסייה מוחלשת של מהגרי עבודה ולקח מהם שוחד;

עניין בר-זיו בו קיבל בית המשפט העליון את ערעור המאשימה על קולת העונש שהוטל על נאשם שהורשע בשלוש עבירות של קבלת שוחד, הפרת אמונים וקשירת קשר לפשע והעמיד את עונשו על 12 חודשי מאסר חלף 6 חודשי מאסר בעבודות שירות. במקרה זה שימש הנאשם כסוהר שניהל יחסי שוחד במסגרתם קיבל סכום כולל של אלפי שקלים תמורת החדרת חפצים אסורים לאסירים.

ב"כ אשמת 2 צרף את:

ת"פ (מחוזי-ב"ש) 42703-06-16 **מדינת ישראל נ' גבאי ואח'** (פורסם בנבו, 4.7.2017) גזר בית המשפט המחוזי על נאשמים שהורשעו בעבירות של מתן שוחד ונאשם 3 הורשע בנוסף בעבירה של שיבוש מהלכי משפט, עונש של 6 חודשי מאסר שחציו לריצוי בפועל וחציו לריצוי בעבודות שירות לנאשם 1, 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לנאשם 2 ו-4 חודשי אסר לריצוי בעבודות שירות לנאשם 3. יש לציין כי במקרה זה הגבילה המאשימה את טיעוניה לעונש בעניינם של נאשמים 1 ו-2 ל-6 חודשי מאסר בפועל ולעונש של 4 חודשי מאסר בפועל בענייניו של נאשם 3. במקרה זה ביקש ואף נטל שוטר שהיה אחראי על מתן אישור משטרה לבעלי עסקים שוחד מהנאשמים שהם בעלי עסקים. ערעור שהגיש נאשם 1 על חומרת העונש לבית השפט העליון נדחה (ע"פ 6622/17 **גבאי נ' מדינת ישראל**). בשונה מענייננו מדובר בעבירה שונה וקלה יותר של **מתן שוחד**;

ת"פ (מחוזי-מרכז) 15314-04-13 **מדינת ישראל נ' חוסיין נשאת** (פורסם בנבו, 14.10.2013) בו גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בעבירות של תיווך לשוחד, עשיית מעשה שעלול להפיץ מחלה ושיווק ביצים שלא כדין עונש של 4 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. במקרה זה תיווך הנאשם לשוחד בין רכז המודיעין במועצת הלול לבין אחר על מנת שיאפשר לאחר להבריח ביצים. בשונה מענייננו מדובר במקרה של הסדר טיעון במסגרתו הגבילה המאשימה את טיעוניה לעונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. כן נמסר כי הנאשם במקרה זה נסחט על-ידי רכז המודיעין;

ת"פ (מחוזי-חיפה) 37590-05-15 **מדינת ישראל נ' אסייג** (פורסם בנבו, 20.10.2015) גזר בית המשפט המחוזי על נאשם 1, שהורשע בעבירות של תיווך בשוחד ומתן שוחד לשוטר בתמורה לסגירת תיק משטרה וסידור אישורי כניסה לישראל לתושבי הרשות הפלשתינית, עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. במקרה זה הבהיר בית המשפט המחוזי כי החליט להקל בעונשו של הנאשם משום שזה כמעט ולא הפיק רווח

אישי מביצוע העבירות.

המאשימה צרפה את הפסיקה הבאה:

את **עניין טרייטל** בו דחה בית השפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע והותיר על כנו עונש של 18 חודשי מאסר. במקרה זה הנאשם ששמיש כפקיד במחלקת הגביה במס הכנסה המליץ לנישומים לפנות לייעוץ מס לאדם אחר ממנו קיבל ב-6 מקרים שונים מחצית משכר הטרחה שגבה מאותם נישומים.

את ע"פ (מחוזי-חיפה) 14250-11-08 **מדינת ישראל נ' רונן ערבה** (פורסם בנבו, 5.2.2009) בו דחה בית המשפט המחוזי את ערעור הנאשם וקיבל את ערעור המאשימה על קולת העונש שהוטל על נאשם שהורשע בעבירות של לקיחת שוחד ומרמה והפרת אמונים והעמיד את עונשו על 18 חודשי מאסר חלף 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. בקשה לרשות ערעור נדחתה על-ידי בית המשפט העליון (רע"פ 1650/09 **רונן ערבה נ' מדינת ישראל**). במקרה זה הנאשם ששימש כראש מדור סחר בחברת חשמל לקח שוחד במספר הזדמנויות מקבלנים שונים עבור אישור הזמנה בניגוד לנהלים;

את ת"פ 23287-10-20 (מחוזי-ב"ש) **מדינת ישראל נ' ראיד אל פיניש** (פורסם בנבו, 28.2.2021) בו גזר מותב זה על נאשם שהורשע בשתי עבירות של לקיחת שוחד ושלוש עבירות של בקשת שוחד, בגין כך שבמסגרת תפקידו פטר אנשים שלא כדין מחובת בידוד אליה נדרשו בשל מגפת הקורונה עונש של 8 חודשי מאסר בפועל. יצוין, כי נכון למועד גזירת הדין בתיק שבכותרת, ערעור שהוגש על-ידי הנאשם לבית המשפט העליון עודנו תלוי ועומד (ע"פ 835/22 **אל פיניש נ' מדינת ישראל**). ב"כ הצדדים התייחסו בטיעוניהם לגזר הדין בעניין אלפיניש וטענו כל אחד מכוונו הוא שגזר דין זה תומך בעמדתו העונשית. אינני סבור שנכון שמוותב זה יפרש את פסק דינו, אך די שאציין כי בעניין אלפיניש היו היבטים של חומרה שלא קיימים בענייננו דוגמת הסיכון הבריאותי שנשקף לציבור ממעשיו של הנאשם שם על רקע תקופת החירום בה עבר העבירות, ומנגד בענייננו קיימים היבטים של חומרה שלא היו קיימים בעניין אלפיניש דוגמת מעמדו ותפקידו של נאשם 1 כעובד רשות ציבורית קבוע ומנוסה, היקף המתת שנלקח ושיתוף הפעולה עם אדם נוסף- נאשמת 2.

בעבירות תיווך בשוחד הפנתה המאשימה ל:

ת"פ (מחוזי-חיפה) 49454-12-17 **מדינת ישראל נ' מנאע ואח'** (פורסם בנבו, 21.5.2019) בו גזר בית המשפט המחוזי על נאשמים 1 ו-2 בעבירות של תיווך בשוחד ומתן שוחד עונש של 12 חודשי מאסר לנאשם 1 ו-10 חודשי מאסר לנאשם 2. במקרה זה מדובר בפרשה שכללה נאשמים רבים במסגרתה שיחדו הנאשמים שוטר. ערעור שהגישו הנאשמים נדחה לאחר שאלה חזרו בהם מהערעורים בעקבות הערות בית המשפט (ע"פ 4586/19 **מנאע נ' מדינת ישראל**);

ע"פ 8489/11 **עבידו נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 19.4.2012) בו דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בשתי עבירות של תיווך לשוחד והותיר על כנו עונש של 11 חודשי מאסר. במקרה זה היה

הנאשם מעורב בפרשה במסגרתה הועברו משאיות מהרשות הפלשתינית לישראל ללא בדיקה, מה שהוביל בין היתר לפגיעה בביטחון המדינה ובכלכלתה.

18. אף שנאשמת 2 הורשעה "אך" בעבירות של תיווך בשוחד, ולא בעבירות של לקיחת שוחד כמו נאשם 1, סבורני כי נכון יהיה להטיל על שניהם עונש זהה. סעיף 295(א) לחוק העונשין משווה את חומרת המעשים של המתווך לשוחד לזה שלוקח שוחד: **"המקבל כסף, שווה כסף, שירות או טובת הנאה אחרת על מנת לתת שוחד - דינו כאילו היה לוקח שוחד"**. מעבר לאמור, סבורני כי בענייננו הנסיבה המחמירה של היות נאשם 1 "עובד ציבור" על החובות המוטלות עליו כנגזר מכך "מתקזזת" עם כך שנאשמת 2 עברה עבירות רבות יותר, הייתה פעילה ביותר ביזום, תכנון והוצאה לפועל של העבירות וקיבלה מתת גדול יותר, בכסף ובמתנות.

נראה כי לא בכדי הצדדים הגיעו להסדר עונשי זהה ביחס לשני הנאשמים, ולא בכדי ב"כ הנאשמים עתרו למעשה לעונש זהה, על בסיס המלצה דומה של שירות המבחן.

19. מצאתי לתת משקל להודאת הנאשמים בהזדמנות הראשונה, לקבלת האחריות ולחרטה הכנה שהביעו, לעובדה שהם נעדרו עבר פלילי וניהלו עד לאירוע אורח חיים נורמטיבי ויצרני (כעולה גם ממכתבי השבח וההמלצה שהוגשו בענייניו של נאשם 1), לפגיעה בחירות אותה חוו עד עתה (במעצר של ממש וב"מעצר בית"), לפגיעה הכלכלית והתדמיתית שנגרמה להם ובמיוחד לנאשם 1 שפוטר מעבודתו בחלופ עשרות שנים בשירות הציבורי, לנסיבותיהם האישיות - והמשפחתיות (לרבות למצבם הרפואי-נפשי כעולה מהמסמכים שהוגשו [בענייניו של נאשם 1 בתחום הקרדיולוגיה והפסיכיאטריה ובעניינה של נאשמת 2 בתחום הפסיכיאטריה]) ולקושי שלהם ושל משפחתם בריצוי עונש מאסר מאחורי סורג ובריח.

נתתי משקל גם להתרשמות שירות המבחן מהנאשמים, אם כי לא מצאתי לקבל את המלצותיו. לא התרשמתי כי במקרה זה יש לתת משקל יתר לשיקול השיקום תוך העדפתו על שיקולי הגמול וההרתעה הנדרשים בעבירות אלו.

לעניין המשקל המוגבל של שיקולי שיקום אל מול שיקולי ענישה אחרים בעבירות השוחד ראו למשל **עניין בר זיו**, פסקה 21:

"הלכה פסוקה היא כי בענישה בגין עבירות שוחד, יש להעניק מעמד בכורה לאינטרס הציבורי על פני שיקולים אחרים, ואין לחרוג ממדיניות הענישה המחמירה הכוללת מאסר מאחורי סורג ובריח, לרבות משיקולי שיקום... זאת, בין היתר, מאחר שכמו המשיב בענייננו, רוב המעורבים בעבירות שוחד ובעבירות "צווארון לבן" אחרות אינם "עבריינים מועדים", אלא אנשים נורמטיביים וחסרי עבר פלילי שאינם עבריינים "טעוני שיקום", והסיכון שיחזרו לבצע עבירות בכלל, ועבירות מהסוג שבגינן הורשעו בפרט - נמוך ממילא. לכן, בעבירות כאלה יש ליתן כאמור משקל מכריע לשיקול של הרתעת הרבים, בבחינת "למען יראו ויראו" (דגש לא במקור, י' ל'')."

באשר לדחיית המלצת שירות המבחן אציין כי עם כל חשיבותה של ההמלצה, זו נותרת בגדר המלצה בלבד, שבית המשפט אינו מחויב לקבלה. להבדיל משירות המבחן אשר מתמקד בשאלת שיקומו של הנאשם, בית המשפט אמון על בחינת אינטרסים נוספים ורחבים דוגמת גמול והרתעה. זאת, בפרט בעבירות חמורות דוגמת העבירות אותן עברו הנאשמים.

מתן משקל בכורה לשיקולי הענישה ה"ציבוריים" על-פני השיקולים ה"פרטיים" לא מאפשר קביעה לפיה הנאשמים יישאו את מאסרם בעבודות שירות כפי שעתרו באי-כוחם. לעניין זה ראו למשל ע"פ 6564/04 סטויה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 18.10.2014):

"השיקול המרכזי בענישתן של עבירות מסוג זה הוא הרתעתם של עובדי ציבור אחרים מפני ביצוע עבירות דומות, ושיקול זה אכן מחייב, כפי שכבר צוין, להעניש על ביצוען של עבירות מסוג זה בעונש מאסר שיש עמו כליאה בפועל";

ובע"פ 3609/14 מדינת ישראל נ' עדי אלסין (פורסם בנבו, 20.10.2014), פסקה א' לפסק דינו של השופט רובינשטיין:

"ייתאמר בקול צלול, עבירת השוחד-המטילה רקב מצחין בשירות הציבורי ומדרדרת אותו למדרגת עולם שלישי שמדינת ישראל אסור לה ליפול אליה - צריכה להיענש במאסר מאחורי סורג ובריח";

ובעניין בר-זיו פסקה 21:

"הלכה פסוקה היא כי בענישה בגין עבירות שוחד, יש להעניק מעמד בכורה לאינטרס הציבורי על פני שיקולים אחרים, ואין לחרוג ממדיניות הענישה המחמירה הכוללת מאסר מאחורי סורג ובריח, לרבות משיקולי שיקום".

20. לסיכום אומר זאת. חומרתן של עבירות השוחד (הלקיחה והתיווך), ריבוי העבירות ומגמת הענישה המחמירה בעבירות אלו מחייבים ענישה של מאסר בבית האסורים. מן הצד השני, הודאת הנאשמים במיוחס להם בשלב מוקדם מאוד (בדיון הראשון), אופי המתת והיקפו, נסיבותיהם האישיות לרבות מצבם הרפואי-נפשי, לצד הסכמתם המוקדמת לשאת בקנס ממשי, הובילו למסקנה לפיה אין למצות עימם את מלוא חומרת הדין. אלמלא אלה, עונשם של הנאשמים היה חמור יותר.

מודע אני לכך כי את תקופת המאסר שבכוונתי להטיל על הנאשמים ניתן לשאת בעבודות שירות, ומודע אני לכך שיש מי שייחשבו את יתרת המאסר שיהא על הנאשמים לשאת בניכוי ימי המעצר ובניכוי "שליש" עתידי שאולי יזכו בו, וישאלו האם לא עדיף לתרום לחברה בעבודות שירות לתקופה ממושכת יותר. ולאלה אשיב, כפי שכבר הבהרתי מעלה, כי לטעמי עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות לא יהלום את חומרת מעשיהם של הנאשמים.

זוהי ככלל נקודת המוצא בעבירות שאותן עברו הנאשמים, ובעניינם זוהי גם נקודת הסיום.

21 לאור כל האמור אני גוזר על כל אחד מהנאשמים את העונשים הבאים:

- א. 7 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי המעצר.
- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום שחרור הנאשמים ממאסרם, שלא לעבור עבירת פשע בניגוד לסימן ה' לפרק ט' לחוק העונשין.
- ג. קנס בסך 15,000 ₪ או 10 חודשי מאסר תמורתו. ככל שהקנס לא שולם עד עתה, על הנאשם שלא שילם לעשות כן בתוך 30 יום מהיום.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן היום, ד' אדר ב' תשפ"ב, 07 מרץ 2022, במעמד הצדדים.